8.4.2024

Lausunto suurelle valiokunnalle

EU-komission asetusehdotus seurantakehyksestä selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta esittää ministeriön näkemys erikoisvaliokuntien lausunnoista. Lausunnot ovat perusteellisia ja niissä on nostettu esiin useita tärkeitä näkökohtia. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa omassa lausunnossaan erityisesti siirrettyyn toimivaltaan liittyvien kysymysten merkitystä, sillä ne ovat asian käsittelyn kannalta keskeisiä.

Taloudelliset vaikutukset

Maa- ja metsätalousvalionkunta on omassa lausunnossaan nostanut perustellusti esiin metsäsektorin taloudellisen merkityksen. Valiokunta korostaa, että metsien monipuolinen, kokonaiskestävä ja aktiivinen käyttö on keskeistä niin Suomen kansantalouden ja vientitulojen kuin yksittäisen kansalaisen tulojen kannalta. Sektorin taloudellinen merkitys ja yksityisen metsänomistuksen suuri rooli on syytä tuoda esiin tämänkin asetusehdotuksen yhteydessä. Vaikka asetusehdotuksen suorat taloudelliset vaikutukset kohdistuvat pääosin hallintoon, ehdotus on kuitenkin koko metsäsektorin näkökulmasta merkityksellinen.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan todennut, että esimerkiksi asetusehdotuksessa esitetty vanhojen metsien paikannus johtaisi todennäköisesti näiden alueiden jäämiseen puukaupan ulkopuolelle ja siten yksityismetsien käyttörajoituksiin, joiden vaikutuksia metsänomistajille tulee arvioida. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää niin ikään tärkeänä, että asetusehdotuksen iki- ja aarniometsien käsitettä selkiytetään ja varmistetaan sen soveltuvuus Suomen olosuhteisiin. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan asetusehdotuksen määritelmien tulee olla selkeitä ja sopia Suomen olosuhteisiin. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa myös, että mahdolliset rajoitukset metsien käyttöön eivät johtuisi suoraan Euroopan metsien seurantakehyksestä, vaan perustuisivat muihin prosesseihin ja päätöksiin.

Metsäyksikkö

Maa- ja metsätalousvaliokunnan ohella sekä talousvaliokunta että ympäristövaliokunta kiinnittivät huomiota ehdotuksen kannalta olennaisen metsäyksikön määritelmän tulkinnanvaraisuuteen. Ympäristövaliokunta totesi muun muassa, että metsäyksikön määritelmän tulisi olla yksiselitteinen. Tämän lisäksi myös metsäyksiköiden ja niiden tunnistusjärjestelmän käyttötarkoituksen tulee olla selkeä ja perusteltu. Valiokunnan mukaan käyttötarkoituksen epämääräisyyteen liittyy riski siitä, että metsäyksiköiden tunnistusjärjestelmän kautta metsiin tehdään keinotekoisia rajoja, jotka hankaloittavat metsätaloutta, lisäävät hallinnollista taakkaa ja ovat mahdollisesti tietosuojan näkökulmasta ongelmallisia.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että metsäyksikkö on keskeinen osa karttajärjestelmää ja sitä tulee valiokuntien lausuntojen mukaisesti selventää. Tätä on jo edellytetty EU-komissiolta ehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että valtioneuvoston kanta edellyttää tunnistusjärjestelmän hyödyllisyyden arviointia kokonaisuutena. Valtioneuvoston kanta suhtautuu ehdotettuun karttajärjestelmään kokonaisuutena kriittisesti, eikä Suomen kantaan ole näin tarvetta sisällyttää metsäyksikköä tarkemmin.

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO (Helsinki)
puh. 0295 16 001 faksi (09) 160 54202

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET
PB 30, 00023 STATSRÅDET (Helsingfors)
tfn 0295 16 001 fax (09) 160 54202

MINISTRY OF AGRICULTURE AND FORESTRY
PO Box 30, FI-00023 GOVERNMENT, Finland (Helsinki)
tel. +358 295 16 001 fax +358 9 160 54202

Siirretty toimivalta

Erikoisvaliokunnat kiinnittävät perustellusti huomiota siirrettyyn toimivaltaan liittyviin haasteisiin. Maa- ja metsätalousvaliokunta nostaa esiin, että komission asetusehdotuksen 5 artiklassa ja liitteessä II säädetään metsätiedoista, joiden tuottaminen olisi jäsenvaltioiden vastuulla. Asetusehdotuksen 14 artiklan mukaan komissio voisi delegoiduilla säädöksillä muuttaa liitteen II metsätietojen sisältöä. Valiokunta toteaa edelleen, että asetusehdotuksen liitteen II *indikaattoriluettelon* muuttaminen komission delegoiduilla säädöksillä sisältää Suomelle riskin huomattavista kustannuksista, koska Suomi on EU:n metsäisin maa ja uuden yksityiskohtaisen tiedon kerääminen on siksi kallista. Riskiä valiokunnan mukaan korostaa se, että komissio ei välttämättä pysty arvioimaan uusien vaatimusten taloudellisia seuraamuksia realistisesti. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että varauksellisuuden sijaan suhtautumisen liitteen II *indikaattoriluettelon* muuttamiseen delegoiduilla säädöksillä tulee olla selkeästi kielteinen.

Myös talousvaliokunta suhtautui kriittisesti asetuksen liitteen II mukaisten indikaattoreiden muuttamiseen delegoiduilla säädöksillä. Sen mukaan delegoidut säädökset on rajattava vain teknisesti välttämättömiin osa-alueisiin.

Ympäristövaliokunta puolestaan toteaa, että jos ehdotetut lisämuuttujat tulisivat delegoidun säädöksen perusteella seurattaviksi, olisivat lisäkustannukset huomattavan suuret. Ympäristövaliokunnan mukaan delegoituihin säädöksiin on siksi suhtauduttava erittäin kriittisesti ja rajattava niiden määrä välttämättömiin ja sellaisiin, ettei niistä voi seurata aiheutuvien kustannusten monikymmenkertaistumista arvioituun verrattuna.

Maa- ja metsätalousministeriö suhtautuu metsätietojen muuttamiseen delegoiduilla säädöksillä lähtökohtaisesti kielteisesti. Ministeriön mukaan neuvotteluvara tulisi kuitenkin säilyttää. Maa- ja metsätalousministeriö haluaisi myös tuoda esiin, että ehdotus mahdollistaisi liitteen II metsätietojen eritelmien muuttamisen, ei koko liitteen II luettelon muuttamista.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on edelleen todennut, että asetusehdotuksen 8 artiklassa tarkoitettujen lisäindikaattorien kerääminen ei ole perusteltua ennen kuin pakollisten indikaattorien keräämisestä ja käytöstä saadaan lisätietoa.

Maa- ja metsätalousministeriö tukee maa-ja metsätalousvaliokunnan näkemystä lisäindikaattoreista eli metsiä koskevista lisätiedoista. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että liitteen III lisätiedot metsistä määritettäisiin täytäntöönpanosäädöksillä, joten jäsenvaltioilla on niihin liittyen paremmat vaikutusmahdollisuudet. Tämä ei silti poista liitteen III lisätietojen haasteellisuutta. Liitteen III lisätietojen voidaan nähdä aiheuttavan enemmän epävarmuutta kuin liitteen II metsätietojen.

Jäsenvaltioiden eroavaisuudet

Ympäristövaliokunta korostaa valtioneuvoston tavoin, että metsäluonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen seurantaa parantamalla on tärkeää ja samalla osa ilmastonmuutoksen torjuntaa. Samalla olisi kuitenkin tärkeää, että ehdotuksen jatkovalmistelussa otetaan riittävästi huomioon jäsenvaltioiden keskinäiset eroavaisuudet ja olosuhteiden muutokset. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan tietojenkeruussa tulisi täysimääräisesti hyödyntää olemassa olevia metsävaratiedon keruujärjestelmiä, huolehtia toteuttamiskelpoisuudesta ja riittävästä joustavuudesta.

Lisätiedot: Neuvotteleva virkamies Juha Roppola, +358 295 162 169